פאה פרק א' משנה א' – יצחק קרליבך

א] ק' הירושלמי מדוע לא תנן 'תרומה' שאין לו שיעור, עי' ר"ש בשם הירושלמי שתירץ שא"י לעשות כל שדהו תרומה דהא בעי' שיריה ניכרים [כמבואר בתרומות פ"ד מ"ה] וכ"ת פאה נמי א"י לעשות כעל שדהו פאה דשבולת ראשונה א"י לעשות פאה, ותי' הירושלמי שפאה כל חיובו בתחילת קצירה ואחרי שנתחייב יכול לעשות כל דהו פאה, והנה במשנה תנן בכורים וכו' ומוכח שיכול לעשות כל דהו בכורים שונה מתרומה [עי' ר"ש שילפ'י מבכורי 'כל'].

מבואר שחלוק תרומה וחלה מפאה ובכורים דתרומה וחלה בעי' שירי' ניכרים משא"כ פאה ותרומה ונתבאר הטעם דתרומה עיקרו להתיר השירים לכן בעי' שיישאר שיריים שיפריש עליו משא"כ פאה ותרומה שאינו טבל ודין הפרשה בעלמא לכן עושה כל דהו פאה ובכורים.

ב] הבאנו ד' התורי"ד קידושין נח: והנוב"י יו"ד סי' רא' שבמצוות הפרשת תרו"מ יש ב' עניינים יש את עיקר ההפרשה שבאה להתיר את השירים לאכילה שחיטה אחת פוטרת אבל יש עוד דין נתינה לכהן ומצד זה צריך להפריש כשיעור, והמל"מ פ"ו ממתנו"ע ה"ז תמה עליו מק' הירושלמי הנ"ל דלפי"ז תרומה יש לו שיעור מדאורי' למטה, וי"ל שהינו מצד מצות נתינה אבל מצד עיקר דין הפרשה אין לו שיעור.

ג] בהא דתנן אין לו שיעור למעלה עי' ירושלמי דהינו שיש קיום מצוה כשמרבה וכל המרבה הרי זה משובח [ומה"ט לא תנן עפר סוטה, אפר פרה, רוק יבמה, דם צפור של מצורע].

ד] צ"ע בהא דגמ"ח אין לו שיעור למעלה דלכאו' אם נזדמן לו לעשות חסד חיב לעשות חסד ואין זה רק בתור המרבה משובח [כההיא דפאה בכורים וראיה], וכן לגבי ת"ת מחויב ללמוד נכל הזמן וכדמשמע בר"ש יורע"ב שהביאו קרא דוהגית וכו', ולגבי ת"ת עי' בגר"א בשנו"א הקצר שקאי כמ"ד שסגי בלימוד ק"ש שחרית וערבית [עי' מנחות צט:], ועדיין לא נתיישב גמ"ח [ורצינו לחדש ע"פ מה שכ' הח"ח באהבת חסד ח":ב פי"ב שיש דין לעשות חסד כל יום וגם אם לא נזדמן לו צריך לדאוג לקבוע זמן לזה], וכן ת"ת עדיין לא נתיישב למ"ד וכן קי"ל שצריך לעסוק יום ולילה.

ועי' טו"א חגיגה ז. שעמד בזה וכ' שאה"נ בגמ"ח ות"ת מתפרש 'אין לונמשיעור למעלה לא כפאה וכו' רק כאן באמת מחויב לקיים עי"ש.

ה] לשון הגר"א: נקט התנא הא דאין לת"ת שיעור למטה להורות שצריך האדם מאד מאד לחבב את התורה דבכל תיבה ותיבה שלמד בה הוא מצוה בפ"ע והראיה שיוצא בתיבה אחת מצות לימוד התורה שהיא שקולה נגד כל המצות

ו] בהא שכבוד אב ואם וכו' מקבלים שכר בעוה"ז אף שקי"ל שמחר לקבל שכרם מבוארב בגמ' קידושין דמצוות שבין אדם לחברו שהוא טוב לשמים ובריות בזה מקבלים שכר לעוה"ז [עי' לשון הרא"ש שהקב"ה חפץ יותר במצוות שבין אדם לחברו].

צ"ע תינח כבוד אב גמ"ח והבאת שלו' אבל מדוע ת"ת חשוב במצוה שבין אדם לחברו, ומצינו כמה ישובים לזה: א. עי' רמב"ם בפיה"מ שמשמע שהטעם משום שלומד גם עניני בין אדם לחברו וגדול תלמוד שמביא לידי מעשה ויבוא לידי קיום מצוות אלו. ב. עי' שיטה לא נודע למי קידושין מ. או שאירי במלמד תו' לאחרים או שלומד לעצמו אבל כיון שיגיע לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא ויוכל להורות לאחרים את המעשה אשר יעשון. ג. הבאנו מד' הגרא"ו בקובץ מאמרים [עמ' מב'] ע"פ הנפה"ח שהלומד תורה מקיים עלמא ונמצא שהלומד תורה שמקיים העולם אין לך עשיית חסד גדול מזה שמקיים את הבריאה [הזכרנו ד' הרוח חיים אבות פ"ו מ"א שמשמע שרק הלומד תורה 'לשמה' מקיים את העולם ועי' בסמוך].

הבאנו מד' הגמ' סוכה מט: שיש תורה של חסד ויש שם בגמ' ב' ביאורים בזה או תורה ללמד או תורה לשמה ולפי האמור הן הן ד' המשנה כאן שבתורה יש גם ענין של חסד ויש כאן גם את הביאורים דלעיל או תורה ללמדה דהוי תורת חסד, או תורה לשמה וזהו ע"פ מש"נ שבתורה לשמה החוא שמקים העולם ובזה הוי תורת חסד וכד' הגרא"ו הנ"ל.